

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DEPARTAMENT PORZĄDKU
I BEZPIECZEŃSTWA WEWNĘTRZNEGO

KPB.411.1.3.2024

plk SG Dariusz Lutyński
Komendant Nadwiślańskiego Oddziału Straży
Granicznej im. Powstania Warszawskiego

Nadwiślański Oddział Straży Granicznej
im. Powstania Warszawskiego
ul. Komitetu Obrony Robotników 23
02-148 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

R/24/001 „Funkcjonowanie systemu łączności w służbach zlokalizowanych w m.st. Warszawie”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Nadwiślański Oddział Straży Granicznej im. Powstania Warszawskiego, ul. Komitetu Obrony Robotników 23, 02-148 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	płk SG Dariusz Lutyński, Komendant Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej im. Powstania Warszawskiego od 20 stycznia 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił gen. bryg. SG Robert Bagan, Komendant NwOSG od 16 grudnia 2019 r. do 19 stycznia 2024 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Uwarunkowania prawne i organizacyjne dotyczące systemu łączności radiowej. 2. Funkcjonowanie systemu łączności radiowej, w tym zapewnienie ochrony przed nieuprawnionym dostępem. 3. Wyposażenie jednostek i funkcjonariuszy w środki techniki radiowej, w tym zapewnienie wsparcia technicznego oraz rozwoju i modernizacji systemu łączności. 4. Szkolenie użytkowników systemów łączności. 5. Finansowanie zadań w zakresie utrzymania, rozwijania i modernizacji systemu łączności. 6. Komunikacja z innymi służbami – interoperacyjność systemu łączności radiowej. Ze względu na rozpoznawczy charakter celem niniejszej kontroli było uzyskanie informacji, danych analityczno-statystycznych oraz określenie czynników ryzyk i potencjalnych możliwości ich wystąpienia, a nie kompleksowa ocena badanego obszaru.
Okres objęty kontrolą	1 stycznia 2022 r. – 30 czerwca 2024 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, o ile mają one związek z kontrolowaną działalnością.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Departament Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego Najwyższej Izby Kontroli
Kontrolerzy	1. Katarzyna Hordejuk, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KPB/50/2024 z 21 maja 2024 r. 2. Adrian Celiński, specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KPB/49/2024 z 21 maja 2024 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Komendant Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej zapewnił funkcjonowanie systemów łączności na obszarze działania jednostki, w tym wdrożonego od 2018 r. cyfrowego systemu DMR Tier II zgodnego ze standardami ETSI³.

W Nadwiślańskim Oddziale Straży Granicznej (dalej: NwOSG) wdrożono do stosowania decyzje i inne wytyczne Komendy Głównej Straży Granicznej (dalej: KGSG), m.in. dotyczące programowania, szyfrowania i zabezpieczenia urządzeń przed dostępem osób nieuprawnionych. Funkcjonariusze NwOSG zostali wyposażeni w sprzęt łączności radiowej niezbędny w codziennej służbie, zapewniono odpowiednie wsparcie techniczne. Rozbudowa systemu łączności radiowej DMR była realizowana przy współpracy z biurami merytorycznymi KGSG.

Środki łączności radiowej użytkowane w NwOSG umożliwiały komunikację z innymi służbami poprzez zaprogramowanie urządzeń na ustalonych kanałach do współpracy, w tym z Policją i innymi jednostkami podległymi MSWiA oraz Lotniczym Pogotowiem Ratunkowym czy podmiotami w strukturze zarządzania kryzysowego. Było to jednak wykonalne wyłącznie w ramach łączności analogowej.

NIK zwróciła również uwagę na konieczność aktualizacji danych kontaktowych w planach zabezpieczenia łączności oraz prowadzenia cyklicznych szkoleń z zakresu łączności. Odpowiednie działania korygujące zostały wdrożone przez Komendanta NwOSG już w trakcie prowadzonej kontroli.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Funkcjonowanie systemu łączności w Nadwiślańskim Oddziale Straży Granicznej

Opis stanu faktycznego

Uwarunkowania prawne i organizacyjne dotyczące systemu łączności radiowej w NwOSG reguluje zarządzenie Komendanta Głównego Straży Granicznej nr 33 z dnia 2 sierpnia 2011 r. w sprawie łączności radiowej w systemach ultrakrótkofalowej łączności radiowej przy wykonywaniu zadań w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej⁴, w którym określono zasady stosowania środków łączności radiowej, organizację łączności radiowej oraz sposób prowadzenia korespondencji radiowej (dalej: zarządzenie nr 33 KGSG).

W dniu 31 marca 2011 roku Dyrektor Biura Łączności i Informatyki (dalej: Błil) KGSG zatwierdził „Koncepcję wykorzystania standardu ETSI DMR w łączności radiowej Straży Granicznej”, która wytyczyła ramy przykładowej implementacji standardu DMR w placówkach SG, obejmujące ogólne założenia i funkcjonalności dla planowanego standardu cyfrowej sieci radiolączności. Koncepcja zakładała m.in.:

- wykorzystanie DMR (Digital Mobile Radio) - najnowszego europejskiego standardu cyfrowej łączności radiowej, opracowanego przez ETSI w celu usprawnienia działania sieci VHF, pozwalającego na swobodną migrację dotychczas eksploatowanych systemów analogowych do systemu cyfrowego oraz posiadającego niektóre funkcjonalności i cechy charakterystyczne dla systemów standardu TETRA;
- użycie w ramach DMR technologii TDMA, która pozwala wykorzystywać dwa kanały logiczne w jednym fizycznym kanale o szerokości 12,5 kHz;
- wykorzystanie urządzeń standardu DMR, które umożliwiają użytkownikom funkcje wywołania grupowego, wywołania indywidualnego, szyfrowania bez utraty jakości i zasięgu, transmisji danych SCADA oraz z wykorzystaniem TCP IP, wysyłania SMS

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Digital Mobile Radio (DMR) na poziomie Tier II (producent Motorola), Europejski Instytut Norm Telekomunikacyjnych (ETSI).

⁴ Dz. Urz. KGSG Nr 9 poz. 36.

do grup oraz indywidualnych użytkowników, połączenia alarmowego, wysyłania alertów w chwili zagrożenia, zdalnego podsłuchu;

- współpracę z urządzeniami analogowymi, co pozwoliłoby na stopniowe wycofywanie dotychczas używanych radiotelefonów bez negatywnego wpływu na współpracę z innymi służbami bezpieczeństwa publicznego wykorzystującymi analogowe systemy łączności radiowej;

- organizację sieci radiowej Placówki Straży Granicznej, która składać się miała docelowo ze stacji retransmisyjnej zainstalowanej w PSG oraz stacji dalekosiężnych. Zadaniem stacji zainstalowanej w PSG byłoby zapewnienie działania dwóch kanałów logicznych (jeden przeznaczony do realizacji łączności lokalnej, drugi do transmisji danych);

- zainstalowanie radiotelefonu stacjonarnego u Kierownika Zmiany, elementów ruchomych w sieci (przewoźnych i nasobnych), a w miejscu dotychczasowych stacji retransmisyjnych zaimplementowanie stacji cyfrowych.

(akta kontroli str. 37-45)

Zgodnie z zarządzeniem nr 111 Komendanta Głównego Straży Granicznej w sprawie *regulaminu organizacyjnego Biura Łączności i Informatyki Komendy Głównej Straży Granicznej* z dnia 28 października 2016 r.⁵ Dyrektor Biura Łączności i Informatyki KGSG został upoważniony do wydawania decyzji, instrukcji, wytycznych, poleceń oraz prowadzenia korespondencji w sprawach związanych z zadaniami biura. Na tej podstawie zostały wydane poniższe regulacje w zakresie łączności radiowej w jednostkach SG:

- decyzja nr 64 Dyrektora Błil KGSG z dnia 30 marca 2011 roku w sprawie wprowadzenia do użytku służbowego Wykazu Kluczy Zabezpieczających stosowanych w łączności radiowej z wykorzystaniem urządzeń standardu DMR;

- decyzja nr 196 Dyrektora Błil KGSG z dnia 12 listopada 2012 roku w sprawie programowalnego numeru ID urządzeń radiowych standardu ETSI DMR wykorzystywanych w Komendzie Głównej Straży Granicznej;

- decyzja nr 19 Dyrektora Błil KGSG z dnia 24 lutego 2021 roku w sprawie wytycznych do programowania urządzeń radiowych standardu ETSI DMR wykorzystywanych w Straży Granicznej⁶ (dalej: decyzja nr 19 Błil);

- pismo KG-ŁI-V-WWU.26000.1.2023 z dnia 24 lutego 2023 roku dotyczące organizacji wykorzystania ogólnopolskich kanałów radiowych.

Ponadto w wyniku prac koncepcyjno-wdrożeniowych zespołu powołanego decyzją Dyrektora Błil KGSG⁷, określono 11 parametrów w zakresie programowania urządzeń DMR wykorzystywanych w SG.

W NwOSG obowiązywał również niejawnny plan zabezpieczenia łączności w sytuacjach kryzysowych z 2023 r. Dokumentacja ta zawierała jawne załączniki z wykazami danych kontaktowych instytucji publicznych oraz służb współdziałających, jednak część numerów telefonów do jednostek i komórek Policji była nieaktualna.

NIK zwraca uwagę, że dane kontaktowe, zwłaszcza numery telefonów, powinny być na bieżąco aktualizowane, celem zapewnienia sprawnej łączności.

Komendant NwOSG wyjaśnił, iż przedmiotowe dane podlegają aktualizacji, natomiast nie został wskazany wymagany okres, wobec czego planuje się wprowadzenie okresowej weryfikacji. Przedmiotowy dokument został zaktualizowany 5 lipca 2024 r.

(akta kontroli str. 7, 10-36, 47, 222, 241)

⁵ Dz. Urz. KGSG z 2016 r. poz. 103, ze zm., poprzedzone zarządzeniami KGSG nr 66 z dnia 14 czerwca 2007 r. (Dz. Urz. KGSG Nr 7, poz. 67, ze zm.) oraz nr 21 z dnia 8 marca 2012 r. (Dz. Urz. KGSG z 2012 r. poz. 16, ze zm.).

⁶ Uchyła decyzję nr 50 Dyrektora Biura Łączności i Informatyki Komendy Głównej Straży Granicznej z dnia 8 kwietnia 2014 roku w sprawie jednolitego nazewnictwa programowalnych elementów urządzeń radiowych standardu ETSI DMR wykorzystywanych w Straży Granicznej.

⁷ Decyzja Dyrektora Błil KGSG nr 179 z dnia 7 grudnia 2010 r.

Wdrożenie w NwOSG obecnego systemu łączności DMR nastąpiło w wyniku realizacji przez Komendę Główną Straży Granicznej dwóch projektów inwestycyjnych pn.:

- „Integracja Centralnych Systemów Informatycznych SG z EUROSUR – Etap I. Zakup urządzeń radiokomunikacyjnych. Część II” (umowa zawarta w grudniu 2018 r., kolejna w lutym 2020 r.);

- „Modernizacja systemu radiokomunikacyjnego SG. Integracja Centralnych Systemów Informatycznych SG z EUROSUR – Zakup urządzeń umożliwiających przekazywanie pozycji radiotelefonów cyfrowych ETSI DMR. Część I” (umowa zawarta w lipcu 2019 r.).

W ramach ww. projektów KGSG nabyła m.in. cyfrowe urządzenia radiokomunikacyjne dla wszystkich jednostek organizacyjnych SG, w tym radiotelefony z odbiornikami GPS umożliwiające pozycjonowanie na mapie, także urządzenia umożliwiające przekazywanie pozycji radiotelefonów cyfrowych do EUROSUR oraz uruchomiono lokalizację radiotelefonów służbowych ETSI DMR.

(akta kontroli str. 56, 162)

W badanym okresie **funkcjonowanie systemu łączności radiowej** w NwOSG zostało oparte na systemach DMR Tier II, IP Site Connect, ConSEL oraz łączności dwupiętrowej i prostokątnej. Systemy łączności wykorzystywane były jako środki łączności radiowej, a także jako urządzenia do pozycjonowania lokalizacji użytkownika radiotelefonu w patrolach pieszych oraz zmotoryzowanych. Zarządzanie i diagnostyka sieci łączności radiowej NwOSG odbywały się przy wykorzystaniu sieci radioserwerów oraz serwera centralnego.

Wszystkie użytkowane systemy radiowe były kompatybilne i scalone w jedną sieć stacji retransmisyjnych NwOSG, które zapewniały korespondencję radiową w podległych jednostkach organizacyjnych, a ponadto dane spływały na centralny serwer znajdujący się w oddziale. Stacje retransmisyjne do komunikacji w łączności radiowej umiejscowiono w trzech lokalizacjach w Warszawie, a także w Modlinie, Lesznowoli, Łodzi i Bydgoszczy.

Standard radiotelefonów wykorzystywanych w NwOSG – DMR Tier II zachowywał zgodność ze standardem wyznaczonym przez Europejski Instytut Norm Telekomunikacyjnych (ETSI). Zakres pracy środków łączności radiowej wykorzystywał pasmo 136-174 MHz dla VHF (częstotliwości w radiotelefonach są programowane, zgodnie z danymi radiowymi uzyskanymi od BŁiL KGSG).

Funkcja IP Site Connect dawała możliwość połączenia stacji retransmisyjnych w jedną cyfrową wspólną sieć łączności radiowej, co pozwalało tworzyć rozległe sieci poprzez łączenie ze sobą sąsiadujących obszarów zasięgu. Funkcja IP Site Connect zapewniała dodatkową usługę roamingu do prowadzenia korespondencji na dalsze odległości.

Konsola dyspozytorska ConSEL umożliwiała komunikację głosową, przesyłanie wiadomości tekstowych, rozpoznawanie alarmów oraz pozycjonowanie użytkowników na mapie (konsola łączy się z serwerem centralnym NwOSG, na którym przetwarzane są dane w czasie rzeczywistym).

Łączność dwupiętrowa w NwOSG realizowana była za pomocą stacji retransmisyjnych, wykorzystujących dwie częstotliwości (nadawczą i odbiorczą), natomiast łączność prostokątna prowadzona była bez udziału stacji retransmisyjnej, na jednej częstotliwości – transmisja odbywała się jednostronnie z nadajnika do odbiornika.

(akta kontroli str. 56-57, 163)

Ochrona przed nieuprawnionym dostępem do korespondencji radiowej w standardzie ETSI DMR została zapewniona dzięki wykorzystaniu kluczy zabezpieczających – typ klucza był przydzielany wraz z przydziałem częstotliwości, urządzenia końcowe otrzymywały również odpowiedni alias określony dla trybu pracy. Ponadto każde urządzenie pracujące we wskazanym standardzie otrzymywało jeden z czterech rodzajów uprawnień związanych z dostępem do funkcji urządzenia.

W zakresie zabezpieczenia łączności radiowej w NwOSG zastosowanie miała decyzja nr 19 BŁil, tj.: wszystkie kanały cyfrowe SG zabezpieczone były szyfrowaniem z wykorzystaniem kluczy zabezpieczających i kodów kolorów, odpowiednie hasła były ustalane na etapie programowania radiotelefonu przed jego wydaniem do użytkowania.

Użytkowany system łączności umożliwiał transmisję danych przez radiotelefony w postaci pakietów szyfrowanych wykorzystywanych wyłącznie do pozycjonowania radiotelefonów. Według standardu sygnału radiowego ETSI DMR prędkość transmisji wynosi 9.6 kbps (system nie posiada limitów transmisji danych).

Komendant zapewnił, że w NwOSG nie odnotowano problemów związanych z ograniczeniami lub trudnościami w wykorzystywaniu środków łączności. Łączność cyfrowa DMR jest dostępna na całym obszarze NwOSG i jednostkach podległych w postaci łączności simpleksowej.

(akta kontroli str. 16-20, 47-48, 147-148)

Wyposażenie jednostek i funkcjonariuszy w środki techniki radiowej, w tym zapewnienie wsparcia technicznego

W NwOSG nie określono norm wyposażenia w radiotelefony noszone, bazowe i inne środki łączności. Przy ustaleniu zapotrzebowania dla poszczególnych jednostek i komórek organizacyjnych określano potrzeby bieżące warunkowane wielkością posiadanych środków finansowych.

Komendant wyjaśnił, że nie ma określonego zakresu niezbędnego wyposażenia funkcjonariusza w środki łączności radiowej. Wyposażenie to określa przełożony w zależności od rodzaju pełnionej służby, np.: patrol poruszający się pieszo po terenie portu lotniczego wyposażony jest w radio nasobne umożliwiające kontakt ze służbą dyżurną, w radiotelefony wyposażeni są funkcjonariusze konwojujący cudzoziemców, pracownicy i funkcjonariusze służby ochrony. Poinformował też, że stopień zabezpieczenia w środki łączności zapewnia ciągłość pełnienia służby.

Na podstawie przekazanych danych SG ustalono, że na koniec maja 2024 r. NwOSG dysponował wyposażeniem: 555 radiotelefonów cyfrowych, 24 radiotelefony analogowe, 922 telefony komórkowe i osiem stacji bazowych (przebiegnikowych). Przy tym liczba funkcjonariuszy korzystających w codziennej służbie z sieci łączności radiowej wyniosła (przykładowo w jednym dniu): 117 osób użytkujących radiotelefony przenośne (nasobne), 55 osób – radiotelefony przewoźne, do tego 21 funkcjonariuszy korzystających z systemu stacjonarnie, a 320 z telefonii komórkowej. Jednostka nie dysponowała urządzeniami łączności satelitarnej.

(akta kontroli str. 9, 85, 148)

Za utrzymanie sprzętu łączności w sprawności odpowiadała Sekcja Serwisu Wydziału Łączności i Informatyki (dalej: WŁil) NwOSG, która dokonuje napraw we własnym zakresie lub zleca serwisom zewnętrznym. W okresie objętym kontrolą odnotowano 74 zgłoszenia dotyczące awarii i innych zdarzeń związanych z urządzeniami łączności radiowej, dotyczących m.in. zaprogramowania urządzeń, wymiany baterii czy braku łączności (zdarzenia obsłużone i zamknięte w systemie).

Administrowanie systemami łączności realizował pracownik zatrudniony w Sekcji Administracji Infrastruktury i Bezpieczeństwa WŁil NwOSG jako starszy inspektor do spraw radiokomunikacji, do którego obowiązków należało m.in. zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu łączności radiowej, programowanie radiotelefonów, wykonywanie napraw sprzętu łączności i corocznych przeglądów.

Komendant poinformował też, że w związku z rosnącą potrzebą zabezpieczenia systemów łączności planuje zaangażowanie kolejnych osób do zadań administrowania. Stwierdził jednak trudności z pozyskaniem specjalistów w tym obszarze wobec niskiej konkurencyjności zatrudnienia w porównaniu z ofertą komercyjnego rynku pracy.

Osoby zajmujące się w NwOSG łącznością nie otrzymywały świadczenia teleinformatycznego, określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 19

stycznia 2022 r. w sprawie wysokości świadczenia teleinformatycznego dla osób realizujących zadania z zakresu cyberbezpieczeństwa⁸. W wyniku przeprowadzonej na polecenie KGSG analizy wykazano, że do zadań realizowanych przez funkcjonariuszy i pracowników WŁiL i Wydziału Operacyjno-Śledczego NwOSG oraz Placówki SG w Łodzi należały m.in.: analiza złośliwego oprogramowania, badanie bezpieczeństwa sprzętu i oprogramowania, rozpoznawanie zagrożeń i prowadzenie działań prewencyjnych, jak też nadzór i szkolenia w tym obszarze. Jednak decyzją Komendanta Głównego SG zadania realizowane w oddziałach i ośrodkach SG w obszarze łączności i informatyki nie zostały zakwalifikowane jako zadania z zakresu cyberbezpieczeństwa, o których mowa w ww. rozporządzeniu.

(akta kontroli str. 48, 86-87, 100-107, 220-237)

Finansowanie zadań w zakresie utrzymania i rozwijania systemu łączności.

W objętym kontrolą okresie NwOSG nie prowadził modernizacji, ani rozbudowy użytkowanych systemów łączności radiowej. NwOSG realizował bieżące wydatki związane z funkcjonowaniem i utrzymaniem systemów łączności w ramach przydzielonego budżetu, wskazując zapotrzebowanie na środki finansowe w kwartalnych analizach wykonania planu. W okresie objętym kontrolą nakłady poniesiono m.in. na zakup sprzętu łączności (40 kpl. radiotelefonów Motorola, telefony komórkowe, akcesoria do telefonów i radiotelefonów), konserwację i naprawy sprzętu oraz przegląd masztu i wynajem komina (stacje przemiennikowe) w łącznej wysokości ok. 350 tys. zł. Zakupy te były dofinansowane ze środków Funduszu Azylu Migracji i Integracji (FAMI), z którego NwOSG wykorzystał na środki łączności kwotę ok. 231 tys. zł na pierwsze wyposażenie ośrodka dla cudzoziemców o profilu rodzinnym w miejscowości Lesznowola (w tym telefony komórkowe i radiotelefony Motorola dla funkcjonariuszy).

(akta kontroli str. 148, 163-166)

W planie zamówień na 2023 r. ujęto postępowanie na dostawę sprzętu łącznościowego w związku z koniecznością wyposażenia nowo wybudowanego Strzeżonego Ośrodka dla Cudzoziemców w Lesznowoli. W szczególności planowano zakup 40 kompletów radiotelefonów nasobnych o wartości ok. 200 tys. zł jako rozbudowę istniejących cyfrowych systemów łączności radiowej VHF (praca w systemie cyfrowym i analogowym zgodnym ze standardami ETSI DMR TS 102 361). Po unieważnieniu dwóch kolejnych postępowań, w tym jednego z powodu uchylenia się wykonawcy od zawarcia umowy⁹, jednostka dokonała zakupu 40 kpl. radiotelefonów Motorola, udzielając zamówienia o wartości niepodlegającej stosowaniu ustawy Pzp.

(akta kontroli str. 49)

Szkolenie użytkowników systemów łączności odbywało się w Centralnych Jednostkach Szkoleniowych Straży Granicznej, w ramach programu szkolenia podstawowego funkcjonariuszy SG. Przedstawiciel WŁiL NwOSG w sierpniu 2022 r. przeprowadził szkolenie doskonalące dla funkcjonariuszy NwOSG, dotyczące podniesienia umiejętności technicznych w zakresie komunikacji radiowej. W szkoleniu uczestniczyło:

- PSG Warszawa: 23 osoby,
- PSG Łódź: 16 osób,
- PSG Warszawa-Okęcie: 12 osób,
- PSG w Lesznowoli: 11 osób,
- komenda oddziału: 4 osoby.

⁸ Dz.U. z 2022 r. poz. 131.

⁹ W uzasadnieniu wykonawca poinformował zamawiającego, że producent sprzętu firmy Motorola Poland nie ma możliwości przejęcia obowiązków gwarancyjnych na zaoferowane w umowie radiotelefony Motorola DP4801e VHF, z uwagi na fakt, że model ten został wycofany (na modele wycofane nie ma możliwości zakupu kontraktów serwisowych w zakresie napraw sprzętowych). Wykonawca oświadczył, że nie może przedstawić wymaganego umową oświadczenia producenta gwarantującego 48-miesięczną gwarancję na zaoferowane radiotelefony.

Przedmiotowe szkolenie nie zostało zrealizowane w 2023 r. Komendant NwOSG wyjaśnił, że tego typu szkolenia są realizowane w przypadku zgłoszenia przez właściwe komórki potrzeb w zakresie doskonalenia obsługi środków łączności radiowej, a do chwili obecnej nikt takich potrzeb nie zgłaszał.

Jednocześnie NIK zwraca uwagę, iż zgodnie z § 8 ust. 3 zarządzenia nr 33 KGSG właściwy kierownik komórki łączności jednostki organizacyjnej Straży Granicznej lub osoba przez niego upoważniona jest odpowiedzialny za cykliczne przeprowadzanie szkoleń użytkowników urządzeń łączności co najmniej raz w roku. Szkolenie powinno być ewidencjonowane i powinno kończyć się testem zaliczeniowym.

Wobec powyższego Komendant NwOSG wyjaśnił, że szkolenia te nie były realizowane w związku z trudną sytuacją kadrową a także sytuacją geopolityczną, która znacznie absorbowała funkcjonariuszy i pracowników pionu łączności NwOSG. Poinformował też, że do planu doskonalenia lokalnego wprowadzono aneks uwzględniający szkolenie z zakresu użytkowania radiotelefonów VHF w lipcu 2024 r.

(akta kontroli str. 85-86, 215, 222, 243)

Komunikacja z innymi służbami – **interoperacyjność** systemu łączności radiowej.

Zasady krajowej sieci radiowej współdziałania służącej do zabezpieczenia łączności między różnymi jednostkami organizacyjnymi Straży Granicznej, resortu spraw wewnętrznych i administracji oraz innymi służbami uczestniczącymi we wspólnie prowadzonych działaniach ujęto w zarządzeniu nr 33 KGSG. W celu zapewnienia ciągłości działań prowadzonych przez jednostki organizacyjne Straży Granicznej, służby łączności organizują łączność radiową w wydzielonych pasmach częstotliwości.

Wymagania dla uruchomienia wspólnych kanałów w użytkowanych systemach określone zostały w § 7 Decyzji nr 19 Dyrektora Błil KGSG z dnia 24 lutego 2021 r., tj. na kanałach o zasięgu ogólnopolskim z zastosowaniem odpowiednich kluczy zabezpieczających, zarówno między jednostkami SG jak i doraźnie, do współpracy z innymi służbami.

W NwOSG środki łączności radiowej umożliwiały komunikację z innymi służbami poprzez zaprogramowanie urządzeń na ustalonych kanałach do współpracy:

- kanał radiowy analogowy B112 do współpracy pomiędzy służbami podległymi MSWiA, jednak w okresie objętym kontrolą nie odnotowano wykorzystania tego kanału łączności,
- kanał radiowy cyfrowy DMR B151 – przeznaczony do współpracy SG z Policją, gdy zostało uruchomione połączenie we wspólnych działaniach,
- kanał radiowy analogowy DMR 169000 – do współpracy z Lotniczym Pogotowiem Ratunkowym oraz zespołami ratownictwa medycznego biorącymi udział w zdarzeniach,
- kanał cyfrowy RPT WAWA – kontakt między Dyżurnym Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego a Dyżurnym Operacyjnym NwOSG jest zapewniona drogą radiową na kanałach Centrum Zarządzania Kryzysowego.

W wyniku oględzin sprzętu łączności i sposobów komunikacji w NwOSG z innymi służbami sprawdzono, że przez analogowy kanał B112 nastąpiło połączenie z pracownikiem Włil NwOSG, ale nie wywołano innych służb gdyż kanał nie pozostawał w nasłuchu – mógł być uruchomiony doraźnie podczas wspólnych działań. Poprzez kanał B151 w wersji DMR łączność z jednostkami Policji mogła odbywać się bez udziału stacji przemiennikowych (radio do radia), nie prowadzono stałego nasłuchu. Jednostka posiadała jedną stację radiową wyłącznie do komunikacji z centrum zarządzania kryzysowego Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie – skutecznie wywołano połączenie.

(akta kontroli str. 20, 166, 184-202, 218-219)

Komendant Główny SG – w celu współpracy przy prowadzeniu działań angażujących inne służby – podpisał w 2016 r. z Komendantem Głównym Policji, Komendantem Głównym PSP oraz Szefem Biura Ochrony Rządu porozumienie określające ramy współdziałania jednostek w eksploatacji systemów i sieci łączności podczas wydarzeń wymagających opracowania planów zabezpieczeń, a także wspólnych ćwiczeń. Dla zapewnienia radiowej łączności podczas wsparcia Straży Granicznej przez Siły Zbrojne RP Dyrektor Błil KGSG określił w decyzji zasady wymiany korespondencji radiowej między funkcjonariuszami tych służb.

Komendant wskazał też, że dotychczas nie wystąpiły przypadki prowadzenia działań z innymi służbami przy zastosowaniu zintegrowanych systemów łączności.

(akta kontroli str. 166, 193-196)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, 16 lipca 2024 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Porządku
i Bezpieczeństwa Wewnętrznego
p.o. Dyrektor
Tomasz Sordyl

Kontrolerzy
Katarzyna Hordejuk
główny specjalista kp.

/podpisano elektronicznie/

Adrian Celiński
specjalista kp.

/podpisano elektronicznie/

/podpisano elektronicznie/